BESTSELLER *SUNDAY TIMES*

od autorky románu Pobřežní cesta

RAYNOR WINNOVÁ

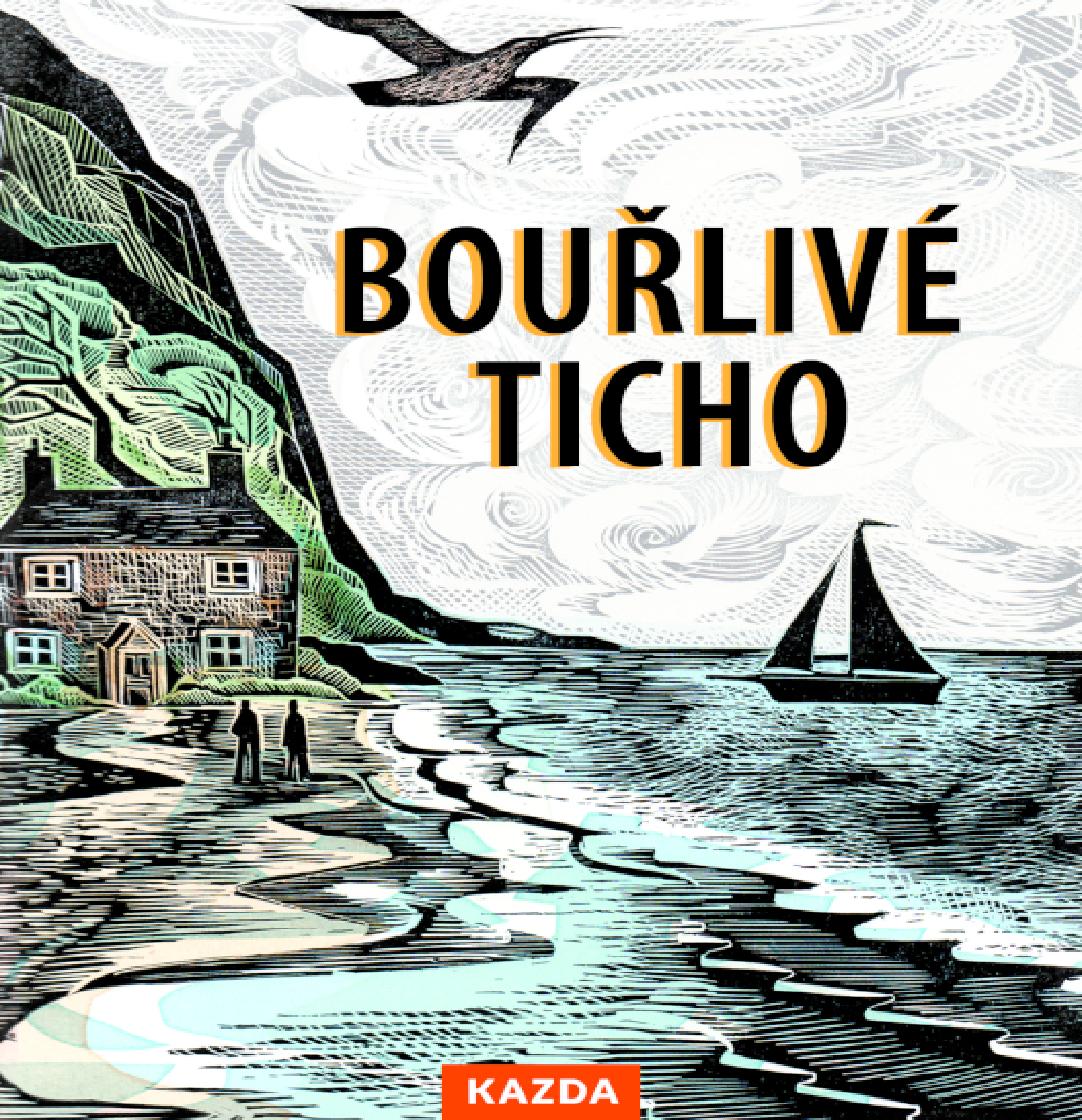

BOUŘLIVÉ TICHO

KAZDA

Raynor Winnová

BOUŘLIVÉ TICHO

KAZDA

Vydalo Nakladatelství KAZDA, s.r.o., v roce 2022.
Nové sady 2
602 00 Brno
www.knihykazda.cz

info@knihykazda.cz

tel. +420 725 518 237

Elektronické vydání:
Vydalo Nakladatelství KAZDA, s.r.o.
Všechna práva vyhrazena
Datum poslední aktualizace: únor 2022
Formát elektronické knihy: EPUB
ISBN 978-80-7670-082-6
Vytvoření elektronické verze PureHTML.cz, 2022

Papírové vydání:
Původní název: The Wild Silence od Raynor Winnové
Poprvé vyšlo v nakladatelství Penguin Books Ltd., součásti Penguin Random House UK.
Text copyright THE WILD SILENCE © Raynor Winn, 2020
The author has asserted her moral rights.
All rights reserved.
1. vydání

Přeložila: Lucie Mikolajková
Jazyková redakce: Marie Hajdová
Obálka: Angela Hardingová
Úprava obálky: Kristýna Franková
Sazba: ARTEDIT, spol. s r. o., Praha
Tisk a vazba: CPI Moravia Books, s.r.o., Pohořelice, Česká republika
ISBN: 978-80-7670-053-6

Knihy lze zakoupit se slevou 20 % přímo u nakladatele na www.knihykazda.cz
nebo v knihkupectvích.

Obsah

1. ČÁST Nic než půda
    - Splynout se zemí
    - Neviditelná
    - Tesknota
    - Útěk
    - Důvěra
    - Oheň
    - Dech
    - Bezbolestně
2. ČÁST Tlak moře
    - Hmota
    - Antihmota
    - Elektromagnetická síla
    - Světlo
    - Tíha
    - Voda
    - Vzduch
3. ČÁST Tam nad vrbami
    - Skáču
    - Půda
    - Jen jedna srna
    - Hyeny
    - Myši
    - Krtci
    - Jezevci
    - Ropuchy
4. ČÁST K začátku na konci
    - Landmannalaugar
    - Hrafntinnusker
    - Álftavatn
    - Emstrur

- Langidalur
- Baldvinsskáli
- Skógar
- Jen změna

Poděkování

O autorce

Pro celý tým

1. ČÁST
Nic než půda

Skořápka prv prasknout musí, než pták vyletí.
Alfred, Lord Tennyson, *Příslib máje*

Ten hlas slyším, nevím ale, co mi říká,
kdesi hluboko v mé mysli,
trochu jako příval krve, trochu jak elektrický šum,
je to zvuk, nebo
pocit?
Hluboký a temný, jako mručení,
jež vychází z tisíců hrdel,
nebo buben, co duní jak kroky bušící o tvrdou zem,
nebo snad křik osamělého ptáka
za soumraku, táhlý a tlumený,
když světlo zmizí pod hřebenem
a zem
celá zmodrá.

Splynout se zemí

Měla bych být v posteli a spát, jako zbytek národa. Neměla bych na úsvitu Nového roku stát na vymrzlé skále na vrcholku útesu. Ale když jsem otevřela oči do tmy zimní noci, zmocnil se mě stejný neklid, jaký mi už celé měsíce bránil spát, a v hlavě mi šepotaly stejné zvuky, a já prostě musela vstát…

… a vydat se sevřenými, uzounkými uličkami Polruanu, kde už se v oknech zatáhly závěsy a zavládl klid. Lidé oslavující příchod nového roku, ohňostroje i noční hluk, to všechno už bylo pryč. Vrátilo se temné ticho, narušované jen loužemi pouličního osvětlení a duněním proudu řeky, která byla v ústí široká a hluboká, ale do vnitrozemí se valila silou přílivu a její hladina se tříštila v tisících odražených světýlek. V tom překotném proudu kotvila jen jedna lodička, příď se jí vzpouzela na řetězu a záď se rytmicky vlnila jako rybí ocas. Minula jsem poslední domy a vyšla na louku. Ani jsem nepotřebovala baterku: tuhle cestu už jsem měla tak zažitou, že si moje nohy i v té tmě samy našly uzounký proužek ušlapané hlíny, jenž se vine mezi kamením a hlodáši, nahoru po strmých schodech až tam, kde země prudce padá do moře a láme se o temnou čerň útesu. A pak pod klenbou z hloží ohoblovaného větrem, zohýbaného a pokřiveného, jak se přizpůsobuje tvaru krajiny. A dál nahoru po tvrdé, rozpukané půdě, na níž mé nohy skoro nebyly vidět, skrze branku až k místu, kde se zem zplošťuje a zvedá se vítr. Neviděla jsem ho, ale věděla jsem, že tam je. Z obou stran jsem cítila volání pobřeží, a jak jsem doširoka rozpřáhla ruce a splynula s těmi neviditelnými, ostrými, důvěrně známými obrysy, stal se můj výdech větrem, zrovna jako já.

Vydala jsem se po louce hned za pobřežní pěšinou až k malému skalnatému výběžku chráněnému obloukem hlodášových keřů, kde byla tráva ušlapaná od ovcí, které se sem namačkaly, aby se chránily před řáděním živlů. Místo, kde se dalo zastavit a posedět. Můj neklid se začal vytrácet a já se sesunula pod náporem vyčerpání. Tma byla hustá a neproniknutelná, ale v hlodáších nad mou hlavou se prohánět vítr, nesl s sebou kyselou vůni listů ostrých jako jehličky a tíha moře pod útesem v neochvějném, dunivém rytmu rozechvívala zem. Stočila jsem se do klubíčka, přetáhla si kapuci bundy přes čepici, ruce v rukavicích zastrčila do podpaží a myšlenky mi konečně vylétly z hlavy a rozplynuly se v bouřlivém černém povětří. Konečně žádné hlasy v hlavě, jen ticho. Už jsem nedokázala

myslet, jen cítit, a tak jsem se poddala spánku a upadla do kratičkého, hlubokého, naprostého zapomnění.

Tmu protrhla nepatrná brázda světla, jež mě vrátila zpátky do ztuhlého, bolavého těla, ale já se ani nepohnula; zůstala jsem pevně stulená, celé tělo sbalené, a chránila si drobný zbyteček tepla. Do šedi nad mou hlavou vklouzl temný obrys: jeho pevný ocas a dlouhá, široká křídla se jen maličko naklonila ve větru a on se zanořil pod útes a zmizel mi z dohledu. Upírala jsem oči na jasnící se oblohu a čekala, až se vrátí; ani jsem nemrkla, abych ho nepropásla. Hlava mě bolela samým úsilím a pozornost mi sklouzla k obzoru, kde se vynořil uzounký proužek zlatistého světla, kratičký a oslnivý, než ten zázrak přikryla opona deště, jež se v poryvech řinul daleko nad mořem. V tu chvíli se neslyšně vrátil, vznesl se zpod útesu k obloze, zdánlivě bez veškeré námahy, a zůstal viset nad křovinami nad ostrohem. Tmavá záda a křídla s černými okraji mu téměř splývala s nízkou oblohou a jen bílý záblesk nad ocasem prozrazoval, že je to moták, který si doufá najít něco k snídani.

S tupou bolestí v kyčlích jsem se narovnala, vyhrabala se zpod hlodášů a spatřila jezevce, který si to šinul od pobřežní pěšiny polem nahoru, směrem k podrostu u protilehlého plotu. Krátké buclaté nožky mu kmitaly mezi trsy trávy. Světlo ho probudilo příliš pozdě, vyburcovalo ho ze zimní letargie, ale teď už se zase potřeboval vrátit do nory, hluboko pod zem, schovat se v teple a bezpečí. U širokého vchodu do brlohu se zastavil, rozhlédl a zavětřil. A pak zmizel zpět ve svém chráněném, neviděném světě. Splynul se zemí.

V slabém šedavém světle jsem vyšplhala na nejvyšší skálu na útesu a posadila se s nohama přes okraj. Na konci země, na začátku moře. V prostoru mezi světy, v čase mezi roky, v životě mezi životy. Bloudím, ale tady jsem se alespoň na okamžik našla.

Vydala jsem se nazpět. Celá vesnice pořád ještě spala. Ve Fowey na protějším břehu řeky zářilo pár světel. Lidé si mátožně vařili kávu, trochu si přitopili a zase zalezli do postelí. Došla jsem uzounkými uličkami až k mohutné mase kaple, prošla železnou brankou a pokračovala po betonové cestičce mezi budovou a čelem útesu. Dveřmi jsem vešla do úzkého bytu v zadním traktu. Zima mi zalezla až do kostí a celé tělo mě bolelo. Ale měla jsem pocit, že jsem konečně dospěla k pochopení, po jakém jsem toužila od chvíle, kdy jsme do kaple přišli poprvé, ode dne, kdy jsem poprvé vstoupila těmihle dveřmi. Od toho dne, kdy jsme na konci tisícikilometrové pouti složili batohy na holou podlahu, rozvázali si

ublácené boty a pokusili se znovu naučit, jak žít se střechou nad hlavou. Konečně jsem měla pocit, že vím, proč nemám nikde stání a proč nemůžu spát. Uvařila jsem čaj a vyšla s hrnkem po schodech za Mothem – mužem, který byl už víc než třicet let mým manželem, milencem a přítelem.

Ležel roztažený na matraci v ložnici; neprobralo ho ani stále jasnější světlo, jež sem pronikalo vitrážovým oknem. Neprobudilo by ho snad nic; dokázal spát dvanáct hodin a stejně by spal dál. Já jsem jím ale zatřásla a zahájila jeho den jako obvykle, čajem a dvěma čajovými sušenkami.

„Mothe, prober se, musíme něco udělat."

„Cože? Co to vyvádíš? Proč jsi oblečená?"

„Nemohla jsem spát."

„Už zase?"

„Jo, já vím, jsem příšerně unavená, ale musíme něco udělat."

Odstrkali jsme pěnovou matraci do kouta, vedle papundeklové skříně, v níž jsme měli oblečení, čímž nám na linoleu vznikl velký kus místa. Z batohu opřeného v protějším rohu jsme vytáhli zelený pytel, rozepnuli zip a vytřepali důvěrně známou hromadu nylonu. Jak jsme stan rozprostřeli, udeřila mě do nosu vůně vlhka a písku, větru, deště a čerstvého, ozonem nasyceného vzduchu plného poletujících racků. Najednou jsem byla venku, v divočině, na zemi hýřící všemi odstíny rudé, černé a hnědé, v sychravých, mechem zarostlých lesích a hlubokých skrytých údolích.

„Jestli to potřebuješ, pro mě za mě, ale já budu nejspíš dál spát na matraci. Už si na to pohodlí začínám vlastně docela zvykat."

„V pohodě, ale já to musím zkusit. Nemůžu dál fungovat, když se nevyspím."

Se vzrůstajícím rozechvěním jsem zacvakla páskou slepené stanové tyčky. Zapadly do sebe a zvedly zelenou klenutou konstrukci. Vlezla jsem si do toho vlhkem vonícího brlohu a zaplavil mě příval radosti. Moth šel uvařit další čaj a já si natahala dovnitř proležené nafukovací karimatky a spacáky a z postele jsem si vzala polštář. Byla jsem zpátky. Tohle jsem potřebovala. Zabořila jsem tvář do polštáře, okolní svět se vytratil, spánek se přihnal jako příliv a zalil mě úlevou. Splynula jsem se zemí.

Neviditelná

Když skončí vánoční prázdniny, vracejí se studenti s nechutí do školních lavic. Málokterému z nich je ale přes padesát a začíná zapomínat pomalu rychleji, než se učí. Stáli jsme v obývací kuchyni v kapli a prováděli každodenní kontrolu, než Moth vyrazí na univerzitu. Telefon, peněženka, brýle – má; klíče od dodávky – má; notýsek s dnešním rozvrhem – má.

„Tak ahoj večer."

„Jo, uvidíme se večer." A byl pryč, ale pořád jsem slyšela jeho nevyrovnaný krok, jak se vydal podél kaple do kalného zimního rána. Zavřela jsem dveře a vrátila se do bytu, dlouhého a úzkého jako chodba. S hrnkem čaje jsem se posadila ke stolu a myslela na to, co mám dnes před sebou. Čekala jsem, až z toustovače vyskočí chleba, a očima přitom přejížděla po poličce s knihami a hledala něco, co by mi pomohlo oddálit chvíli, kdy budu muset otevřít počítač a strávit další dlouhé hodiny sebezničujícím pátráním po zaměstnavateli, který hledá nekvalifikovanou osobu něco přes padesát, jež nikdy předtím nebyla zaměstnaná. Na nevelké polici se krčila nesourodá hromádka knih, které jsme vybalili ze stěhovací krabice. Několik náhodných svazků, co jsem posbírala v těch posledních pár hodinách, než jsme opustili náš dům. Kdykoliv jsem se na ty knihy podívala, jako bych se v duchu zase vrátila do té poslední chvíle, než jsme navždy vyšli ze dveří. Byli jsme vyhnáni z domu, který byl ztělesněním našich snů, kde jsme provozovali penzion pro turisty, kde jsme chovali ovce a pěstovali zeleninu, kde vyrostly naše děti – místo, jež po dvacet let představovalo celý náš svět. To bylo předtím, než finanční neshody s dlouholetým přítelem vyústily v soudní spor, v jehož důsledku jsme dostali příkaz k vystěhování. Do těch několika knih posbíraných předtím, než jsme zavřeli dveře, nechali svůj starý život za sebou a už nikdy se do něj nevrátili, se vepsalo bušení exekutorů, strach z vědomí, že netušíme, zda ještě někdy znovu najdeme přístřeší, a vše prostupující smutek. Kdybych ovšem věděla, že tahle krabice s knihami bude jediná, kterou si do nového života odneseme, byla bych vybírala trochu lépe. Přejela jsem rukou po hřbetech knih a hledala mezi nimi něco, co by mě rozptýlilo a odneslo daleko od těchhle zdí, pryč z kaple. *Kapesní atlas hub* – možná, ale v lednu nejspíš ne; *Outsider II* – rozhodně ne; *Procházka na pět set mil* – právě tahle kniha nás dovedla k naprosto nečekanému dobrodružství. Ne, teď mi mohla pomoct jen jedna jediná. *Jihozápadní pobřežní*

cesta: Z Mineheadu až na South Haven Point, nádherný průvodce tisícikilometrovou trasou z pera Paddyho Dillona. Kniha, která nás vedla celou cestu až do Polruanu. Byla jako kamarád schovaný v kapse, když jsme se rozhodli vzepřít se neuspořádanému životu bezdomovců a místo toho si hodit na záda batohy a projít celou cestu, kterou Paddy popisuje, žít pod širým nebem, bez domova a bez peněz na plážích a útesech.

Plastový obal hnědé knížečky byl stále neporušený a její stránky byly převázané černou gumičkou do vlasů. Stáhla jsem ji a tuhé stránky se vyboulily a zčeřily ozvěnami pláže s hrubým pískem za odlivu. Mezi stránkami, které byly občas po několika slepené deštěm, se schovávaly pohlednice, peříčka, stébla travin, útržky papíru a vylisované květiny. Vzpomínky na pěšinu, která klesá z vrcholků útesů až k moři a zase stoupá nahoru, přírodní horská dráha lemující celé jihozápadní pobřeží Anglie, takže pokud ji chodec celou zdolá, je to, jako by téměř čtyřikrát vystoupil na Everest.

Namazala jsem si toust a čekala, až zazvoní telefon. Moth se měl hlásit, že dorazil na univerzitu a nesedí v nějaké kavárně v Truro nebo na pláži ve Watergate Bay, jelikož sice na univerzitu vyrazil, ale pak zapomněl, kam jede, a přesvědčil sám sebe, že má namířeno někam úplně jinam. Listovala jsem knížečkou, ale skoro se mi nechtělo do ní nahlížet. Byla plná sluncem zalitých, větrem rozfoukaných vzpomínek na měsíce strávené na útesech za každého počasí. Ale skrývalo se v ní i něco jiného: temnější vzpomínky na bolest a smutek, na ten příšerný týden, který nás k té cestě vlastně dohnal. Tenkrát jsme byli úplně jiní, byli jsme zoufalí, úzkostní a vyděšení, zbývalo nám posledních pár dní, než budeme muset opustit náš dům, a my se snažili nacpat do krabic dvacet let života a mysleli jsme si, že nic horšího než ztráta domova už nás potkat nemůže. Běžná kontrola u lékaře v témže týdnu nás ovšem vyvedla z omylu. Světla našeho života postupně temněla a pak přišel lékař, posadil se na roh stolu a zhasl i to poslední.

Zavřela jsem knihu. Chci se opravdu v duchu vrátit do toho týdne, znovu prožívat tu hrůzu? Pozdě: už byla tady. Před vzpomínkou na Mothovu strnulou postavu, když mu sdělili, že trpí neurodegenerativním onemocněním, na něž neexistuje lék, nebylo úniku. Už jsem nemohla utéct tomu děsu, který se mi vracel, kdykoliv jsem si vybavila, jak nám oznámili, že Mothovy bolesti v rameni, necitlivost na levé straně těla a duševní paralýza, která mu jako temná mlha zastírala myšlenky, že to všechno nejsou pouze projevy stárnutí, nýbrž kortikobazální degenerace neboli CBD, plíživá a nezastavitelná choroba, a že nepotrvá dlouho, než dokoná své dílo. A jak nám lékař maloval pochmurné

předpovědi, že Mothovo tělo přestane umět polykat a on se při zápalu plic zadusí vlastními slinami, uvědomili jsme si, jak moc jsme se mýlili: čekaly nás horší věci než bezdomovectví.

Znovu jsem postavila na čaj. Už by tam měl dávno být – proč nevolá? Otáčela jsem stránky, opatrně rozlepovala seschlý papír, z řádků knihy na mě vyskakoval Paddyho popis cesty a vyvolával vzpomínky. „Stáčí se trochu do vnitrozemí a mírně stoupá." Zasmála jsem se, když jsem si vybavila, jak jsme stáli na začátku cesty, četli si ta slova a přitom se dívali na strmou stezičku klikatě se vinoucí po téměř kolmém útesu. Ale jak se od sebe jednotlivé stránky začaly odlepovat, objevil se na jejich okrajích Moth a já v duchu viděla jeho tvář ozářenou baterkou, když za temného večera poslední zbytečky světla zmizely za obzorem a my se schovali pod zelenou klenbu našeho vlhkého nylonového domova. Pořád tentýž bouřlivý, nespoutaný chlap, kterého jsem milovala po celý svůj dospělý život. Seděl na spacáku, já ležela ve svém, víčka mi už těžkla, ale dívala jsem se, jak píše. Usmíval se na mě a drobným pavoučím písmem zaznamenával na okraje průvodce dny, jež jsme trávili na vrcholech útesů a na plážích, a noci na ostrozích a skalnatých římsách. „Utábořili jsme se na Leskey's Ledge, spíš v moři než u něj." „Mám takový hlad, že jsem snědl Rayinu sušenku, ale myslím, že si ničeho nevšimla." „Otevřel jsem stan a koukám, že jsme jenom metr od okraje útesu." „Ostružiny." „Moře je jako sirup, a já jsem se stal mořem." „Stál jsem na okraji všeho a držel Ray za ruku." „Dneska se mnou šla želva."

Dotýkala jsem se těch vybledlých, tužkou načmáraných slov a najednou jsem zase byla s ním, ve větru a v dešti, a dívala se na jeho nohy, jak jdou po pěšině přede mnou, zaváté do nového světa. Do světa, kde je univerzita a kaple, kde se za brankou vine Pobřežní cesta a já na něj čekám, až se vrátí. Ještě nezavolal – kde je?

Jak se od sebe listy zvolna rozlepovaly, vynořila se strana 140: Portheras Cove. „Delfíni a vrchol přílivu." „Běžel jsem se stanem nad hlavou." „Je to možné?" Ten magický okamžik, kdy jsme si uvědomili, že se vzepřel slovům lékařů, kteří nám tvrdili, že na CBD neexistuje žádný lék a že jeho zdravotní stav už se nezlepší. Ta noc, kdy jsme za svitu měsíce utíkali po pláži. Prchali jsme před valícím se přílivem, nad hlavami drželi postavený stan a naučili se znovu doufat. Když jsme dokončili naši pouť, ještě než Moth začal chodit na univerzitu, pověděli jsme doktorovi, jak moc se Mothovo zdraví zlepšilo, jak dokázal něco, o čem všichni odborníci na tuto nemoc tvrdili, že je nemožné. Doktora to nijak zvlášť nenadchlo.

„Klidně s tím studiem začněte, ale připravte se, že toho budete muset nechat." Naznačoval tím, že se Moth konce studia nedožije.

Nevěřili jsme mu, nechtěli jsme věřit. Ale jak běžel čas a kvůli studiu začal Moth vést sedavější život, zdraví a lehkost pohybu, které našel na útesech, ho pomalu opouštěly. V tichém chladu zimy se mu vrátila ztuhlost a jeho bolavé tělo se zpomalilo. Každý den bojoval, aby se vůbec postavil, a s každým roztřeseným ranním krokem se pomalu vkrádalo vědomí nevyhnutelnosti. Neochotně jsme přijali lékařova slova: studium nejspíš dokončit nezvládne. Rozhodně ho nedokončí, pokud každou chvíli někam zmizí; možná bych ho měla začít na univerzitu vozit a zase ho vyzvedávat? Ne, už tak jsme z jeho studentské půjčky stěží zvládali vyžít; nemohli jsme si dovolit platit za benzín, kdybychom jezdili dvakrát denně tam a zpátky. Potřebovala jsem spíš nějaké sledovací zařízení. Zavřela jsem knihu a zaplavil mě smutek nad představou, že jednou přijde den, kdy už si Moth nebude pamatovat, co jsme dokázali. Jednoho dne postoupí CBD natolik, že pro něj naše zářivé, magické, bouřlivé zážitky budou navždy ztracené, a já s těmi vzpomínkami zůstanu sama. Přijde den, kdy tenhle průvodce bude jediným záznamem o tom, že se naše pouť vůbec odehrála.

Kde k čertu je?

Rozsvítila jsem. Bylo dopoledne, slunce už se pohnulo z místa, odkud nám ozařovalo byt, a uvnitř se šeřilo. Dopila jsem čaj, zůstala sedět u stolu a dívala se z vysokého okna kaple, za nímž byla zeď sousedovy zahrádky. Byla skoro dva metry vysoká, takže zpola zakrývala výhled, ale nad ní byla horní terasa se zahradními keříky a magnolií. Z břečťanu najednou vyskočil veliký hnědý potkan a prošel se po zídce; pak se zastavil, obrátil se na mě, podíval se na mě kulatýma očičkama, potom se otočil a vrátil se, odkud přišel. Otevřela jsem dveře, abych se podívala, kam zmizel. Slyšela jsem ho, ale neviděla, přede mnou byla zase jenom stěna z břečťanu, jež pokrývala útes ani ne metr a půl ode dveří. Zvedla jsem oči od té tmavé, vlhké zelené chodby mezi stěnou kaple a útesem a sledovala potkanovu cestu šustícím listím břečťanu. Tam nahoře, mezi motýlími keři a střechou kaple, se táhl úzký proužek modré oblohy, svět, kde zářilo slunce a foukal vítr a já věděla, že právě tam musím být; zavalil mě temný pocit, že jsem zavřená a stísněná, a já musela ven.

Popadla jsem bundu a telefon a vyběhla na ulici. Měla jsem v plánu se po ní vydat až nahoru na útesy, kam jsem ode dne, kdy jsme se do kaple nastěhovali, chodila dnes a denně. Ta úzká ulička, kudy mohlo stěží projet auto, mi připadala

plná lidí. Chodili sem a tam, hlasitě mluvili a gestikulovali. Ušla jsem pár kroků, ale najednou se mě zmocnila naprostá panika a já se přitiskla zády k zahradní zídce před řadovými domky a čekala, dokud ti lidé nepřejdou. Co se to děje? Nechápala jsem, proč mi tak buší v hlavě a proč jsem celá zrudla. Návaly to být nemohl, ty už jsem měla dávno za sebou, tak co to má znamenat? Jsem snad nemocná? Kolem prošli další lidé, hluční a uspěchaní.

„Dobrý den! To máme dneska hezky!“

Stěží jsem dokázala zamumlat aspoň „brý den“. Netušila jsem, co mám dělat, kam se obrátit, ale najednou jsem běžela zpátky ke kapli, práskla za sebou železnou brankou a uháněla po vybetonované pěšince. V bytě jsem si lehla na podlahu, pokoušela se zklidnit dech, ale myšlenky se mi honily hlavou jako splašené. Bušení v hlavě pomaličku ustávalo a já si uvědomila, že za ten rok od chvíle, kdy jsme se do kaple nastěhovali, jsem snad nepromluvila ani slovo s nikým kromě Motha a našich dvou dětí, když nám zatelefonovaly nebo k nám občas zajely. Když jsem šla ven sama, nemluvila jsem vůbec, pokud jsem se tomu mohla vyhnout; a když jsem šla s Mothem, nechávala jsem mluvit jeho.

Pokusila jsem se vůbec, od chvíle, kdy jsme se nastěhovali, si s někým popovídat? Měla jsem k tomu příležitost, třeba v obchodě, když mi paní za pultem plnila tašku a prohodila přitom: „Vy tu teď bydlíte? Párkrát jsem vás už zahlédla. Odkud jste – z Cornwallu jistě ne, že?“ Zkusila to už mnohokrát, ale já se rozhovoru pokaždé vyhnula. Jen jsem zamumlala „děkuju“, popadla tašku a odešla. Stalo se třeba, že se lidé na ulici zastavili, zadívali se na impozantně vysokou stěnu kaple a zeptali se na její historii a já odpověděla, že si nejsem jistá, ale že dojdu pro Motha, protože ten o tom ví všechno. A pak jsem pelášila schovat se dozadu a už nevylezla. Kdykoliv jsem vyšla z bytu, byla jsem celá nastražená a až přehnaně jsem si uvědomovala všechno kolem sebe. Když jsme byli na cestě s batohy nacpanými veškerým naším majetkem, neměla jsem sebemenší potíže, tak proč mám tady ve vesnici takovou potřebu zůstat neviditelná? Veškerá těžce vydobytá sebedůvěra, kterou jsem našla na cestě, se vytratila, zmizela v mořské mlze, která se sem připlazila po řece. Posadila jsem se, naštvaná sama na sebe. Věnovat takové úsilí tomu, abych se vyhnula setkávání s lidmi, bylo absurdní. Celé se mi to úplně vymklo.

Vzala jsem počítač a našla si stránku s meditačními videy, kterou jsem nedávno objevila. Na obrazovce seděl guru se zkříženýma nohama a mluvil ke mně sametovým hlasem.

„Nadechněte se a sledujte svůj výdech, soustřeďte se na něj. Nemyslete vůbec na nic, sledujte jen svůj dech."

Sledovala jsem svůj dech. Tohle mi šlo. Dokázala jsem vytěsnit z hlavy úplně všechno a sledovat svůj dech, jako bych se pro to narodila. Ale jak jsem tak dýchala, vkradl se mi do hlavy ten zvuk a ne a ne se vytratit. Byl to hlas odněkud z hloubi mé duše, potlačovaný a přidušený, který se nehodlal nechat utišit. Hluboký, znělý zvuk, jenž mi připadal jako otázka.

Zazvonil telefon. Ano, konečně.

„Kde jsi? Neříkej, že jsi v St. Ives." Když posledně zapomněl, kam jede, volal mi z kavárny na severním pobřeží, hodinu cesty od univerzity. Možná se tentokrát vypravil na západ.

„Dneska ne. Potkal jsem na parkovišti jednu spolužačku a ona konečně sebrala odvahu a zeptala se, co dělám v Cornwallu a proč jsem si vybral tenhle obor." Studovat v posluchárně plné lidí něco přes dvacet bylo pro Motha docela náročné; jako by žili v úplně jiném světě než on.

„Je k neuvěření, že se tě na to až doteď nikdo nezeptal. Cos jí řekl?"

„Držel jsem se toho, co jsme říkali lidem na cestě – že jsme prodali dům a že studuju, protože chci změnit profesi a začít učit."

„To vlastně ani není lež, jenom poloviční pravda, ale už jsi to řekl a ona to teď poví všem ostatním. Zvládneš v tom i pokračovat?"

„Aspoň si ušetřím vysvětlování, proč jsme přišli o dům a stali se z nás bezdomovci – je to prostě jednodušší. Akorát že si teď všichni nejspíš myslí, že jsem superbohatý postarší chlápek, co prochází nějakou existenciální krizí."

„Tak to zas nejsou tak úplně vedle."

Úlevně jsem se sesunula na židli s vědomím, že je tam, kde má být. Kdybych se tak jen dokázala s tou změnou v našem životě popasovat tak dobře jako on. Byl prostě pořád stejný, všechno dělal s největším nasazením, byl společenský a družný a vyprávěl skvělé historky, přestože občas netušil, kde vlastně je. Roztřepená, pokroucená vlákna našeho života se pomaličku začínala zacelovat a rovnat, ale mně pořád něco bránilo najít vnitřní klid. Nebyl to jen Mothův zdravotní stav, ale ještě něco jiného, co mě neustále provázelo: bylo to v tom temném zmatku, který se mě v časných ranních hodinách zmocňoval, bylo to se mnou, kdykoliv jsem otevřela dveře a zapátrala pohledem po obloze a nespatřila nic než uzounký šedivý proužek mezi kaplí a skalní stěnou, kdykoliv jsem vyšla na ulici a tam bylo plno lidí a já nemohla být nikde sama. V takových dnech jsem se často vydávala pěšinou na útesy, nahoře jsem nastavila tvář větru a vnímala moc

živlů: jen to mi připadalo skutečné. A ten hlas v mojí hlavě pořád sílil, jako mořský vítr, který s sebou nese bouři. Anebo to snad byl hlas mojí matky, který mě varoval slovy „Já jsem ti to říkala“? Těžko říct.

Když jsem v těch prvních dnech nového roku uléhala ve stanu, myslela jsem si, že jsem svoje potíže se spaním konečně vyřešila: ten stan jsem znala tak důvěrně a dlouho, že mi zkrátka chyběl, ale teď už bude všechno v naprostém pořádku. Budu se moct pořádně vyspat a za chvíli budu silnější, budu mít věci pod kontrolou, dokážu se soustředit na náš nový život ve vesnici a postarat se, aby se Moth neztrácel. Schoulila jsem se pod zelenou kupoli v koutě ložnice, daleko od lidí i od světa, a netušila jsem, že jen o pár dní později se ocitnu hluboko ve vnitrozemí, tak daleko od moře i od stanu, jak jen to jde.

Tesknota

Nemocničním pokojem obcházela smrt, ale u jejího lůžka se nezastavila. Jen po ní mrkla, jak tam sedí, vzpřímená, vlasy pečlivě učesané, nový modrý svetřík čistý a úhledně zapnutý. Ještě ne, ne dnes, ne v neděli. Úporný, plíce svírající sípot provázející zápal plic se utišil, já seděla u postele a společně jsme listovaly exkluzivním časopisem. Telefon zazvonil jen pár dní poté, co Mothovi začal nový semestr. Dobře víte, že to jednoho dne přijde, ale ne zrovna dneska. Matka je v nemocnici se zápalem plic, mají podezření na vznikající sepsi, měla bych přijet. Za tři dny se z toho sebrala a uvažovalo se o propuštění domů.

„Možná bys mi zítra mohla donést lak na nehty, abych byla načančaná jako ty modelky v časopisech? Aspoň bychom měly nějakou zábavu. Už se začínám nudit."

Po zatuchlém vzduchu v nemocnici pro mě tma a zima pozdního lednového večera byly vítanou úlevou. Zavřela jsem dveře dodávky, nastartovala a vydala se zpátky do mámina malinkatého domečku, po středoanglických silničkách tak důvěrně známých, že bych tu mohla jet i bez rozsvícených světel, vstříc vyhřáté kuchyni a starým známým věcem. Byl to její domov, ale můj ne. Můj domov, místo, jež mě utvářelo, které ze mě udělalo, čím jsem se stala, leželo v údolí pod ním, ukryté v temnotě a tichu neosvětlené venkovské krajiny. Vnímala jsem ho tak silně, jako když je s vámi v místnosti ještě někdo další. Rozhodla jsem se, že zítra pojedu do nemocnice později, možná až odpoledne. Předtím se půjdu projít po kraji, vydám se po svých dávných, menších stopách přes pole a louky, které jsem kdysi tak dobře znávala.

Vyšla jsem do zimního rána, schovala se v útulné kapsičce tepla na otevřené verandě za domkem, natáhla se a schovala klíč na římsu, opatrně, abych přitom neshodila vyschlé, zaprášené vlaštovčí hnízdo. Vybraly si tak příhodné místo: ranní slunce tam už od rozbřesku zahání noční chlad. Na jaře budou zpátky, praskliny svého starého domova si vyspraví čerstvým blátem a poplašeně se rozletí, kdykoliv se otevřou dveře. Prošla jsem orosenou trávou na zahradě, minula holé stonky růží a vyšla na pěšinu, která se v mlze svažovala do údolí. Moc jsem toho neviděla, ale od jezera jsem slyšela kejhat bernešky. Vlastně jsem ani vidět nepotřebovala; věděla jsem, jaký pohled by se mi naskytl. Zrovna přilétaly jarní

migrantky a vytrhovaly husy, které se rozhodly zůstat a přezimovat, z lenivého klidu. Ještě si nestaví hnízda, jen se dohadují o místo a o potravu.

Jejich volání mě následovalo mlhou i za jezero, a najednou mě to všechno obklopilo: moje kořeny, moje dětství, původ všeho, čím jsem, krajina natolik důvěrně známá, že jsem si ji v duchu dokázala vybavit tak jasně jako povrch vlastního těla. Rozhodla jsem se, že nepůjdu rovnou na statek; nejdřív se projdu po louce a podívám se na něj shora, oddálím ten okamžik, vtáhnu do sebe všechno najednou.

Minula jsem pilu, kde si dříve celé generace vesničanů nechávaly řezat dříví na stavbu domů a plotů. Kdysi se tu válely ostatky obrovských dubů, jilmů a buků, jež mým dětským očím připadaly jako nekonečné hory. To už bylo všechno pryč. Totam bylo nařezané dřevo i pily; kde dřív bývaly rozbité, zaprášené okenní tabulky, se teď skvěla dvojitě zasklená okna a u dveří rostly růžové keře. Mlha se s prvním žlutavým světlem začala rozplývat a já jsem vyšla z tichého bukového hájku nad řádku chalup až na Horu. Z nejvyššího bodu jsem měla výhled na domky, kde dříve žili dělníci pracující na panství. V největším z nich bydlel skotský tesař s rodinou; měli velkou zahradu plnou zeleniny, aby uživili pět dětí; uprostřed instalatér s manželkou, kterou nikdy nikdo neviděl; a v posledním domku zahradník, který pracoval v panském domě. Když jsem začala slézat z kopce na opačnou stranu, spatřila jsem odjíždět první auto; nejspíš někdo, kdo z elegantního, modernizovaného domku na venkově dojíždí do města za prací. Ten travnatý svah vlastně nebyla hora, jen louka na strmém kopci, ale my jsme tomu tak vždycky říkali. Věděla jsem, že až se otočím zády ke stromům na vrcholku kopce a podívám se zpátky do údolí, hned ho uvidím. A taky že tam byl, v ranním slunci jakoby zalitý narůžovělým světlem. Kdokoli jiný by prostě zahlédl v dálce nějaký statek, ale já viděla každičký detail. Stahovací okna na úhledném průčelí, odrolené cihly, břidlicovou střechu a za tím, skryté pohledům zvenčí, vybíhalo hlavní křídlo domu s půdorysem ve tvaru T. Skoro jako bych ho slyšela.

Pustila jsem se přes pole High Ways, největší pozemek na statku, trvale vyhrazený pro polní plodiny. Tady jsem trávila celé léto, chodila za vyorávačem brambor, který jezdil v řádcích sem a tam a odhazoval do vlhké hlíny bílé nové brambory s tenkou slupkou. Chodila jsem sehnutá, sbírala brambory do kbelíku, ten pak vysypala do pytle, pytle se nakládaly na valník, valníky vozily brambory do stodol, ze stodol se naložily do nákladního auta a to je rozvezlo do obchodů a stánků se smaženými rybami s hranolky. A v zimě jsem v chladu, vlhku a mrazu odsekávala zahradnickým nožem vršky tuřínů, házela je na dřevěnou kárku, vozila

zpátky na statek a házela do drtičky, aby se zkrmily býkům v ohradách. Ostatní děti ze školy si hrály s hračkami nebo na hřišti a já byla tady. Ruce od bláta, na slunci i ve větru, sama jen se svými myšlenkami. Když jsem výjimečně trávila čas s ostatními dětmi, jako bych se na ně dívala zdálky. V dospívání jsem si říkala, že bych ráda byla jako ostatní holky ze školy a zajímala se o šaty a líčení. Ale ať jsem se snažila sebevíc, nedokázala jsem se zbavit pocitu, že jsem jednou nohou na tanečním parketu a druhou v blátě.

Vydala jsem se z polí dolů, skrze vysoký listnatý les, jehož podrost byl na jaře pokrytý kobercem zvonků a v létě lemovaný silenkou a kerblíkem. Tady na kraji lesa jsem trávívala celé dny. Bylo mi deset let a místo abych si hrála s kamarády, sedávala jsem sama tam, kde les přechází v louku, a pozorovala králíky, jak běhají po trávě. Stovky a stovky hnědých divokých králíků, kteří se pásli na travnatých lukách a spásali ozimy jako žravé kobylky. Strašně ráda jsem si užívala ten pocit moci, když jsem čekala u plotu, téměř schovaná za sloupkem, až jsem v dálce na svahu uviděla hnědavou skvrnu, a pak jsem vyskočila z úkrytu a začala tleskat a celý ten roj králíků vzhlédl od pastvy a potom se všichni rozutekli a ztratili se v doupatech, jako když hnědá voda zmizí v odtoku. Když jsem trochu povyrostla, přestala jsem tleskat a místo toho jsem je jen dlouhé hodiny pozorovala a zkoumala hierarchii toho hnědého světa. Starší králíci se odvažovali dál na louku, mladší zůstávali poblíž vchodu do doupěte a pak tu byli hlídači. Ti se neskláněli nad potravou, nýbrž zůstávali vzpřímení a nastražení, rozhlíželi se a poslouchali a dávali znamení na poplach. Zadupali silnýma zadníma nohama a tím duněním dali znamení všem ostatním, kteří se hned přestali pást a jako jeden králík se rozběhli k děrám ve svahu a zmizeli.

Došla jsem k hájovně na okraji lesa a rozhlédla se po louce, ale neviděla jsem nic než zeleň. Zastavila jsem se, instinktivně zatleskala a čekala, až se objeví pohyblivý hnědý koberec. Nic se ale nestalo: louka byla v zimním chladu a vlhku tichá a bez života. Hajný tu kdysi choval foxhoundy na hony, v kotcích s venkovními výběhy ohrazenými vysokými železnými mřížemi. Kdykoliv někdo prošel kolem, vyli tak hlasitě, až se to rozléhalo po celém údolí. Byli to silní, statní, svalnatí psi, ale hajný mezi nimi mohl klidně chodit a oni mu olizovali ruce, jako by to byli domácí mazlíčci, co čekají na pamlsek, ovšem ve skutečnosti to byli nemilosrdní zabijáci. Jednou jsem viděla, jak roztrhali lišku na kusy, a nikdo mi nemusel nařizovat, ať se od nich držím dál; ani za nic by mě nedonutili se k nim přiblížit.

Hájovna stála v nejzazším koutě Parku, což byla louka, kam se zaháněly ovce během bahnění. Louka se za hájovnou svažovala a tvořila cíp mezi psími kotci a lesem, a právě sem se ovce stahovaly. Les je chránil, ale zároveň je vystavoval napospas liškám, které žily hned za prvními stromy, a z druhé strany byli lovečtí psi, před nimiž by ovce měly spíš prchat strachy. A přece, když se schylovalo k obahnění, vybíraly si ovce den za dnem právě tohle místečko. Věřily, že lišky odradí přítomnost jejich lovců, a uchylovaly se sem, neboť v jejich nejzranitelnější chvilce pro ně úkryt byl to hlavní. Živoucí protimluv na okraji lesa. Ale teď jsou ohrady dávno pryč, místo psích kotců je přízemní domek a před hájovnou stojí zbrusu nové terénní auto. A ještě něco se změnilo. Jak kráčím krajinou, která je mi tak důvěrně známá, jako bych ji opustila teprve včera, něco je jinak. Vesničané už tu nejsou, vystřídali je lidé dojíždějící do města a penzisté na odpočinku, čímž panství pozbylo života. Tak už je to ovšem celá léta; je za tím něco víc, něco mnohem zásadnějšího, co ale nedokážu tak úplně pojmenovat. V duchu to odbudu pomyšlením, že je třeba problém ve mně a v mojí reakci; možná to tu zkrátka vidím jinýma očima.

Zamířila jsem k Parku. Kdysi, když ještě starý statek býval hlavním domem na panství, tady byl hlavní vchod, štěrková příjezdová cesta lemovaná dubovou alejí. Jenomže v osmnáctém století postavili nový panský dům a z toho starého se stalo jen veliké zchátralé stavení. Dnes už tu zbývají jen dva duby, s kůrou rozpraskanou stářím a větvemi pokroucenými, ale pořád ještě se derou výš k nebi, pořád hledají poslední paprsky slunce. Kořeny se jim u paty kmenů zvedají jako vyboulené pahorky; jeden je tak veliký, že tvoří jakési uzlovité sedátko. Posadila jsem se, abych měla dobrý výhled. Jako bych slyšela ozvěnu svých vlastních kroků, když jsem ten strom v pozdním létě obcházela pořád dokola a přeskakovala z kořene na kořen, jako by to byly kameny v potoce. Ne snad proto, že bych se nudila nebo neměla co dělat: spíš jako bych byla uhranutá, uchvácená.

A pak jsem ho spatřila. V prohlubni pod sebou, na dně misky údolí: místo, z nějž vybíhají všechny cesty mého života, vzhůru a pryč. Slunce už vystoupalo na obloze výš a cihly ztratily růžový nádech a vrátily se ke své skutečné oranžovo-rudé barvě. Kdykoliv jsem tudy šla a posadila se právě tady, byla jsem překvapená. Při pohledu na dům jsem pořád ještě čekala, že spatřím obrovskou smuteční vrbu, která kdysi zakrývala celé průčelí a schovávala jeho tajemství. Když zavřu oči, jako bych slyšela hlučné ticho ve větvích, jejichž úponky se táhly až na zem. Zase v duchu běžím k té zelené oponě, natáhnu drobné ruce, popadnu svazek tenkých prutů a zhoupnu se až nahoru na strom, anebo se jen schovávám v listí a pozoruju

okolí. A pak se ozve mámin hlas: „Slez odtamtud! Kolikrát ti to mám říkat?“ Ale já neslezu; přehoupnu se v té zeleni na pevnou větev a dívám se skrze něžně šeptající podlouhlé listy, jak rozhrnují vrbové úponky a hledají mě.

„Musíme to ořezat, aby nedosáhla nahoru.“

A tak strom každé jaro prořezali, takže vrbové proutí vypadalo jako krátké mikádo. Jenomže snad žádný strom neroste tak rychle jako vrba, takže uprostřed léta už listí zase ometalo zemi a zelená kopule opět patřila jen mně.

V kapse mi zazvonil mobil a vrátil mě zpět do přítomnosti. Otevřela jsem oči, mámin hlas se vytratil, strom byl pryč a průčelí domu obnažené. Dokonale souměrné, s pěti okny a georgiánskými vstupními dveřmi s naleštěnými schůdky. Teď už nebylo co skrývat, žádná tajemství schovaná za závojem z listoví.

„Vaše matka měla mozkovou příhodu. Myslím, že byste měla hned přijet.“

„Ale jak to? Vždyť ji máte ve středu propustit! Přece jste říkali, že je jí líp!“

„Radši hned přijeďte. Probereme to, až dorazíte.“

Vrátila jsem se do dusného horka nemocnice. Sestra mě zavedla do ordinace, kde už na mě čekal doktor.

„Vaše maminka měla mozkovou příhodu. Totální přední infarkt. Je to velmi vážné a její stav se neustále zhoršuje.“

„Zhoršuje? Ale vždyť je v nemocnici! Tak jí dejte nějaké léky a zastavte to!“

Lékař zavrtěl hlavou. V jeho tváři se zračila směs účasti a podráždění.

„Ale co všechny ty reklamy? Však víte, ‚jednejte RYCHLE, zachráníte život‘. Vždyť už je v nemocnici, rychleji už se k ní snad pomoc dostat nemůže. A co probůh znamená ‚totální přední infarkt‘?“

„Je to velká cévní mozková příhoda. Nemáme ještě výsledky CT, takže nevíme, jaký je přesný rozsah, ale už teď můžeme říct, že je velmi závažná.“

„Závažná?“

Ležela nehybně na lůžku, které právě přivezli zpět na pokoj. Zbylé osazenstvo ji ze svých postelí tiše pozorovalo a já si všimla zmatku v jejich tvářích. Tohle bylo oddělení respiračních chorob; byli zvyklí na sestry nasazující kyslíkové masky, ale na tohle ne. Sestra kolem nás zatáhla modrý závěs a zůstaly jsme samy. Vzala jsem ji za ruku, bezvládnou a bez života. Vrátil se lékař a tlumeným hlasem mi oznámil výsledky vyšetření.

„Podle všeho ztratila cit v celém těle, postihlo ji to úplně. Jak jsem říkal, je to totální přední infarkt; jako by ji někdo praštil kladivem do hlavy. Funkce